የተቀናጀ የበጀትና የወጪ መረጃ ማስተዳደሪያ ስርዓት

የቪዲዮ ማስተማሪያ CD

አዘጋጅና አቅራቢ
ብረሃኑ ጥላሁን

የተቀናጀ የበጀትና የወጪ መረጃ ማስተዳደሪያ ስርዓት የቪዲዮ ትምህርት

መግቢያ / Introduction

Introduction to IBEX

What is IBEX?

Start The IBEX System

Common Tables for all Modules

- Budjet Tree/Structure
- Chart of Account
- Reports
- Othes

Overviews of all modules

- ✓ አይቤክስ/IBEX/ምንድነው?
- ✓ አይቤክስ ማስጀመር

❑ በሁሉም ሞጁሎች ላይ ስለሚገኙ ቴብሎች

- ✓ የበጀት መዋቅር
- ✓ የሂሳብ መዋቅር
- ✓ ሪፖርቶች

ስለ ሁሉም ሞጁሎች አጠቃላይ ገለጻ

Introduction to IBEX

አይቤክስ የተቀናጀ የበጀትና የወጪ መረጃ ማስተዳደሪያ ስርዓት ሲሆን የተዘጋጀው የኢትዮጵያ መንግስት የፋይናንስ አስተዳደርን ለመደገፍና ለማቀላጠፍ ነው፡፡

The Integrated Budget and Expenditure System (IBEX) is a financial information system that has been designed and developed to automate and support public finance in Ethiopia. (i. e. It works throughout the country)

የአንድን የመንግስት መስሪያቤት ወይም የበጀት ተቋም ፤

- ዐዓመታዊ የበጀት ድልድልን በተቀላተፈ ሁኔታ ለማከናወንና የመስሪያቤቱን ወጪንና ገቢን አቀናጅተን ለማስተዳደት ይጠቅማል፡፡

Installation

- Standalone (e.g. On a single Computer)
- Networked Environment (e.g. LAN, WoredaNet ...)

የአይቤክስ
  - ንጥል ጣቢያዎች
  - በቀጥታ የተገናኙ ጣቢያዎች

የአይቤክስ ንጥል እና በቀጥታ-ተገናኝ ጣቢያዎች

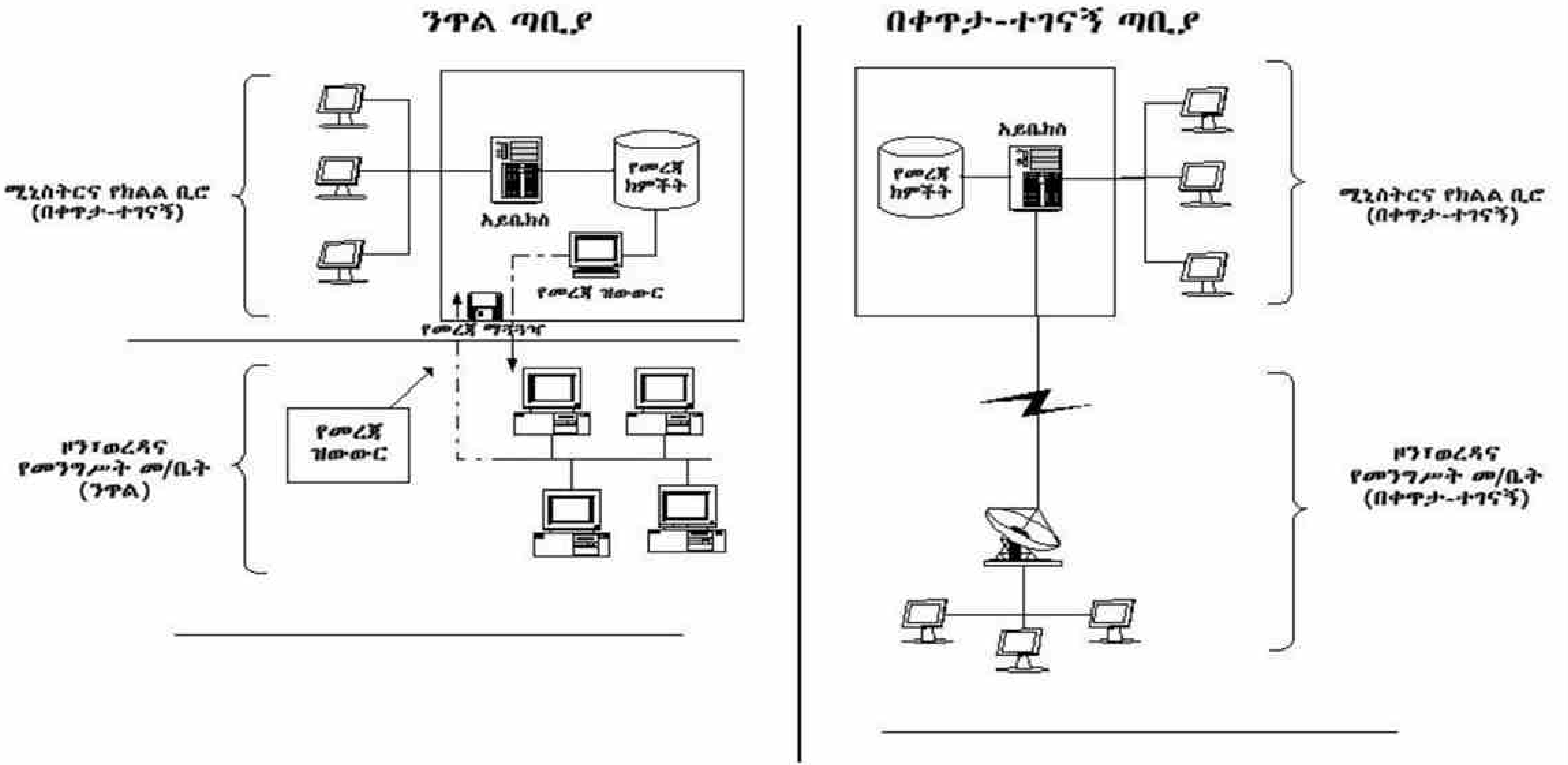

How to open IBEX

Double Click on the shortcut ***IBEX*** *on the desktop. OR*

Open Internet Explorer

Write the Web Address ***http://www.ibex.gov.et*** *in the Address bar. Press Enter*

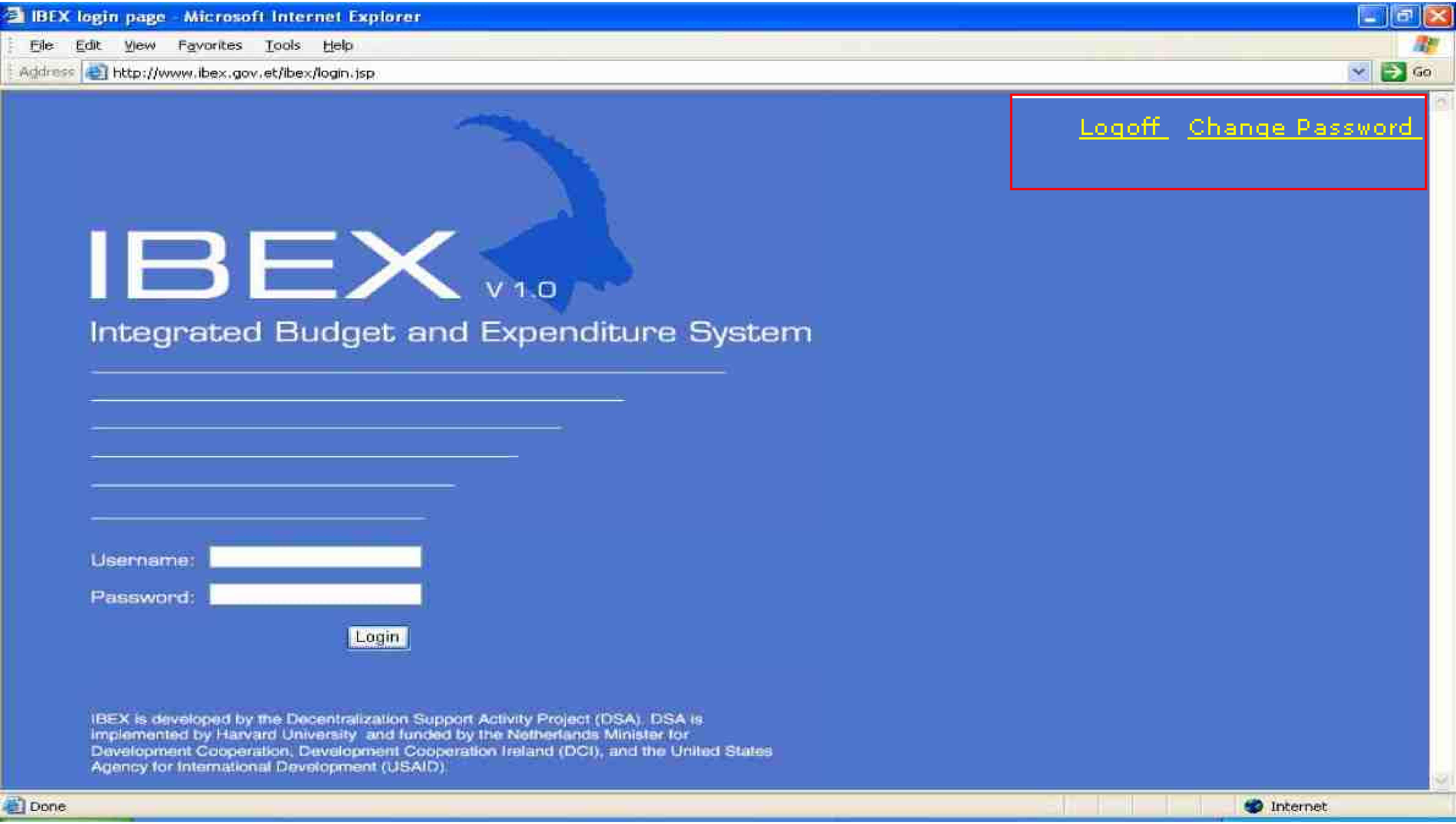
IBEX login page - Microsoft Internet Explorer
File Edit View Favorites Tools Help
Address http://www.ibex.gov.et/ibex/login.jsp
Go
Logoff
Change Password
IBEX V 1.0
Integrated Budget and Expenditure System
Username:
Password:
Login
IBEX is developed by the Decentralization Support Activity Project (DSA). DSA is implemented by Harvard University and funded by the Netherlands Minister for Development Cooperation, Development Cooperation Ireland (DCI), and the United States Agency for International Development (USAID).
Done
Internet

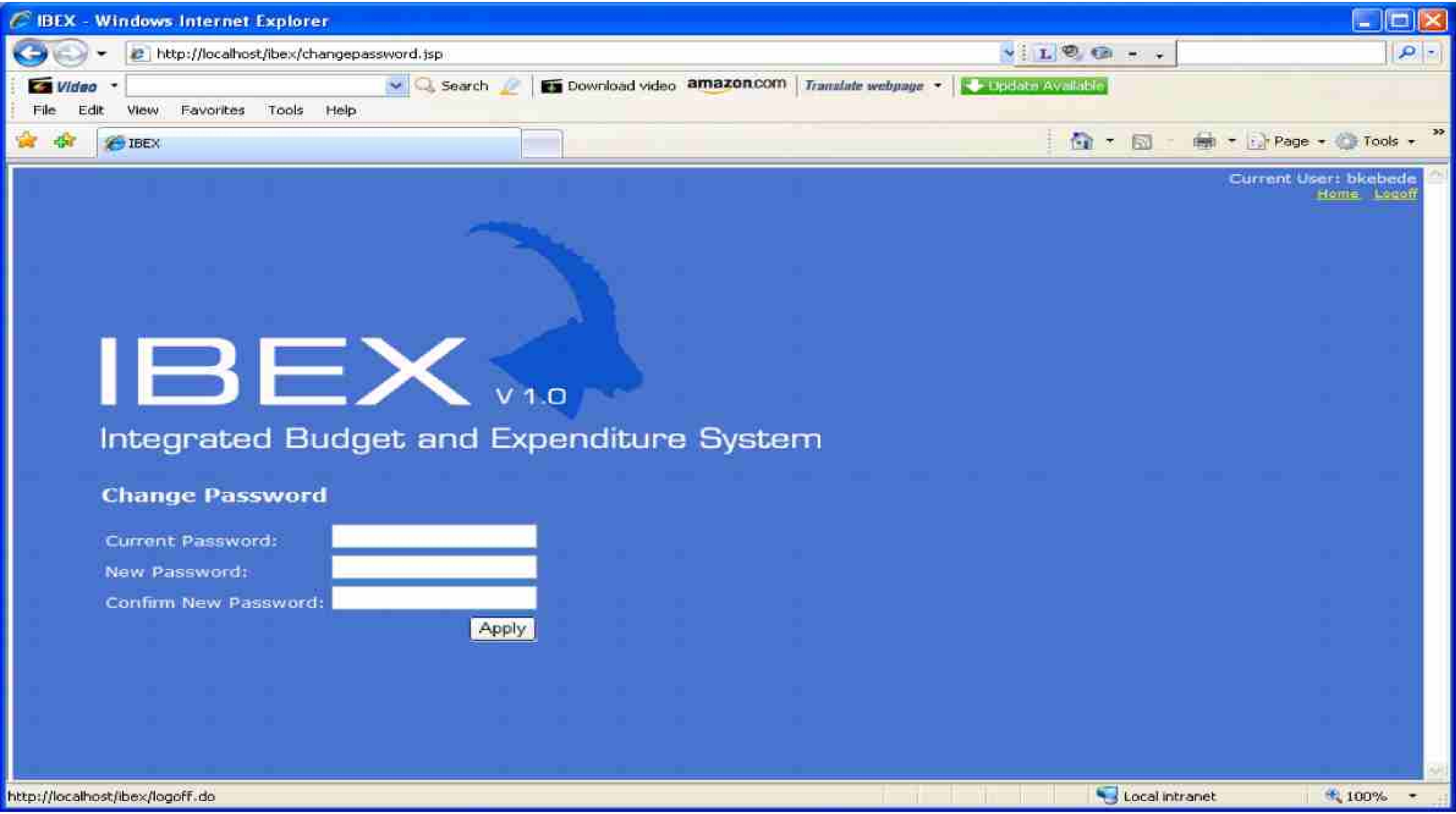
IBEX - Windows Internet Explorer
http://localhost/ibex/changepassword.jsp
File Edit View Favorites Tools Help
IBEX
Current User: bkebede
Home Logoff
IBEX V 1.0
Integrated Budget and Expenditure System
Change Password
Current Password:
New Password:
Confirm New Password:
Apply
http://localhost/ibex/logoff.do
Local intranet
100%

Change Password

A user can change his/her Password When Required,

To do this Click

Enter the current Password and the new Password

Criteria for the new Password

- 7-14 characters
- At least one capital letter
- At least one number (0,1 2, …,9)

e.g. **Berhanutime2**

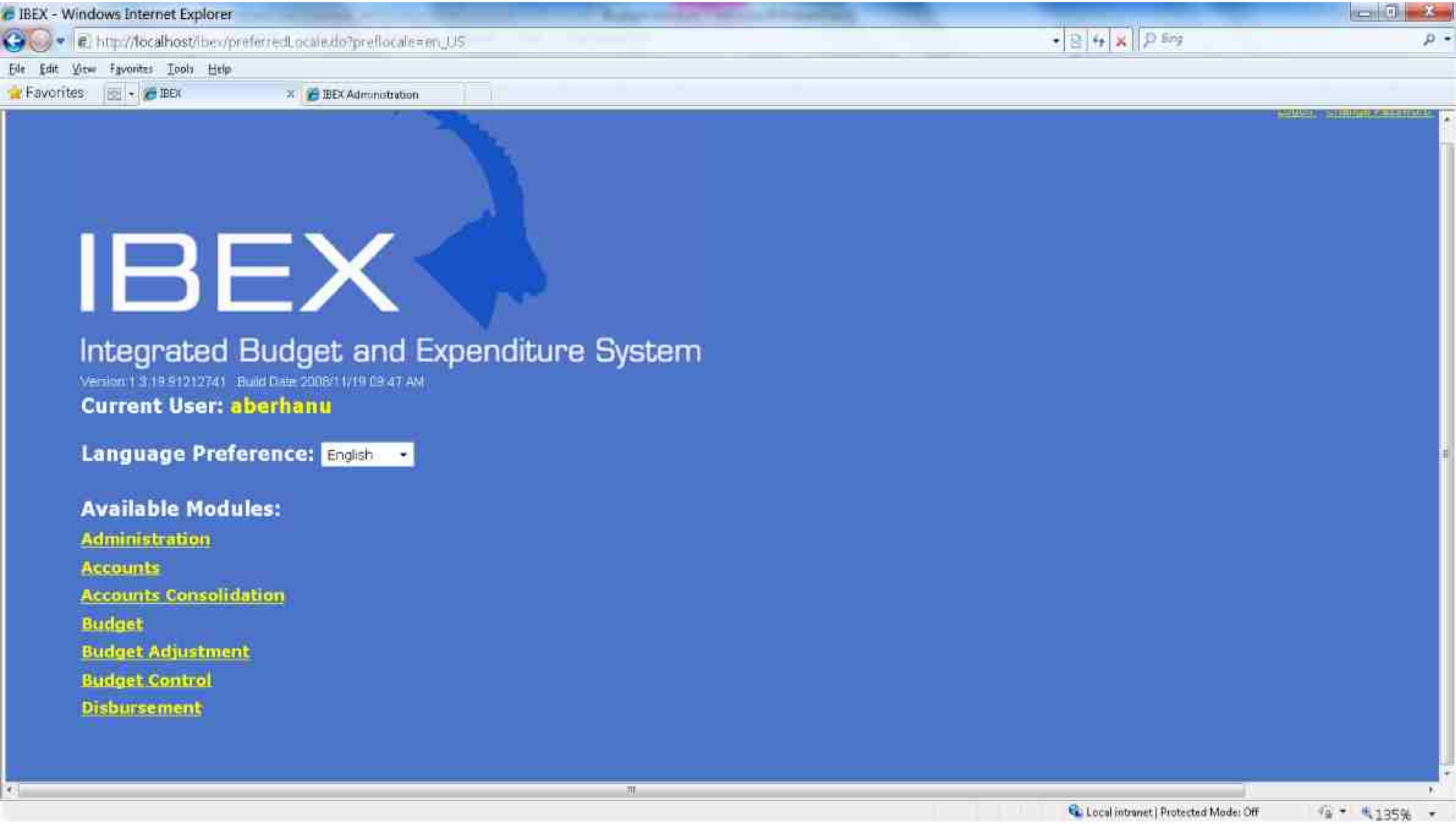
IBEX - Windows Internet Explorer
http://localhost/ibex/preferredLocale.do?preflocale=en_US
File Edit View Favorites Tools Help
Favorites
IBEX
IBEX Administration
IBEX
Integrated Budget and Expenditure System
Version 1.3.19.91212741 Build Date 2008/11/19 09:47 AM
Current User: aberhanu
Language Preference: English
Available Modules:
Administration
Accounts
Accounts Consolidation
Budget
Budget Adjustment
Budget Control
Disbursement
Local intranet | Protected Mode: Off
135%

አይቤክስ(IBEX) ሞጁል(Modules)

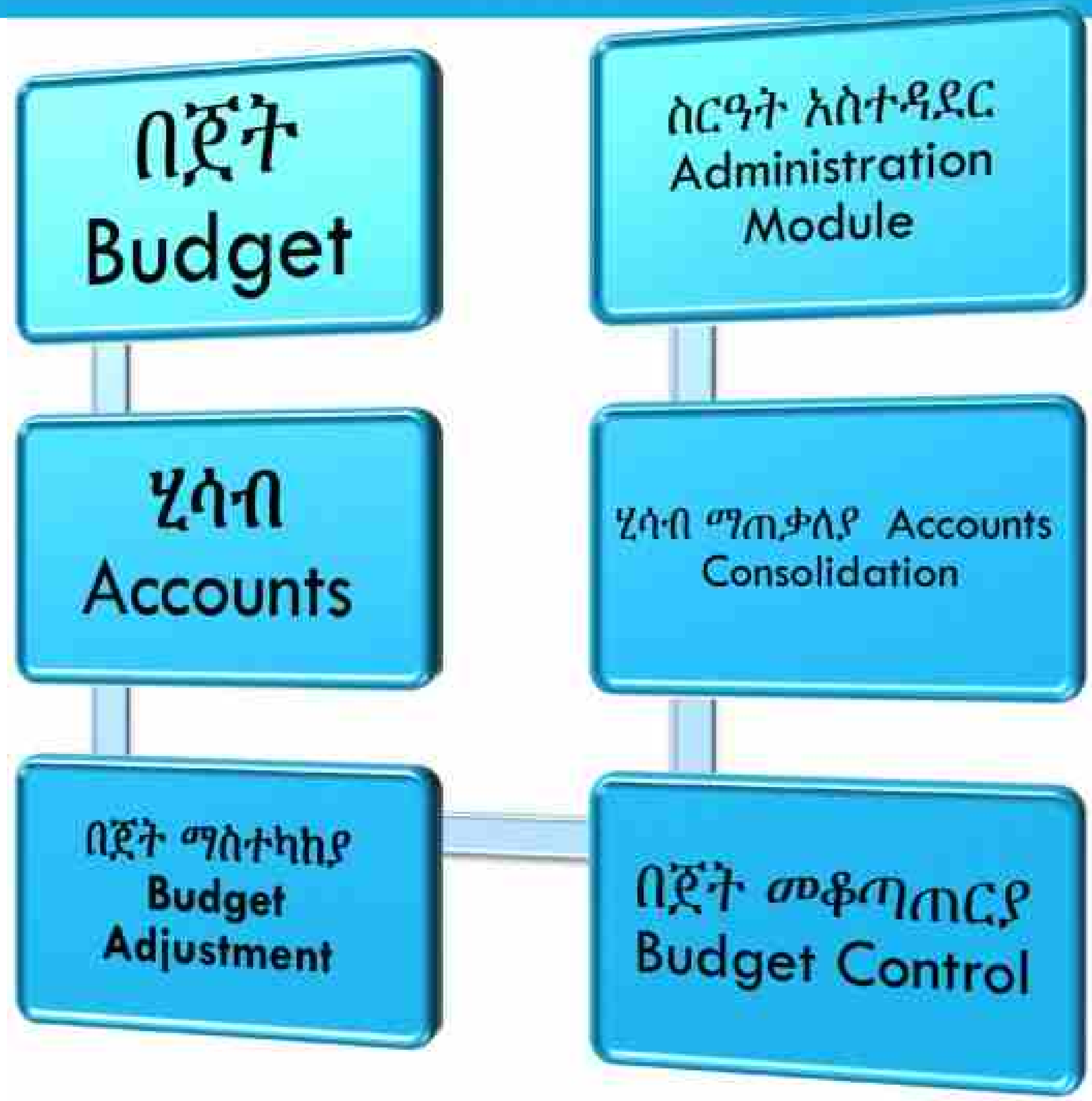

Financial Steps

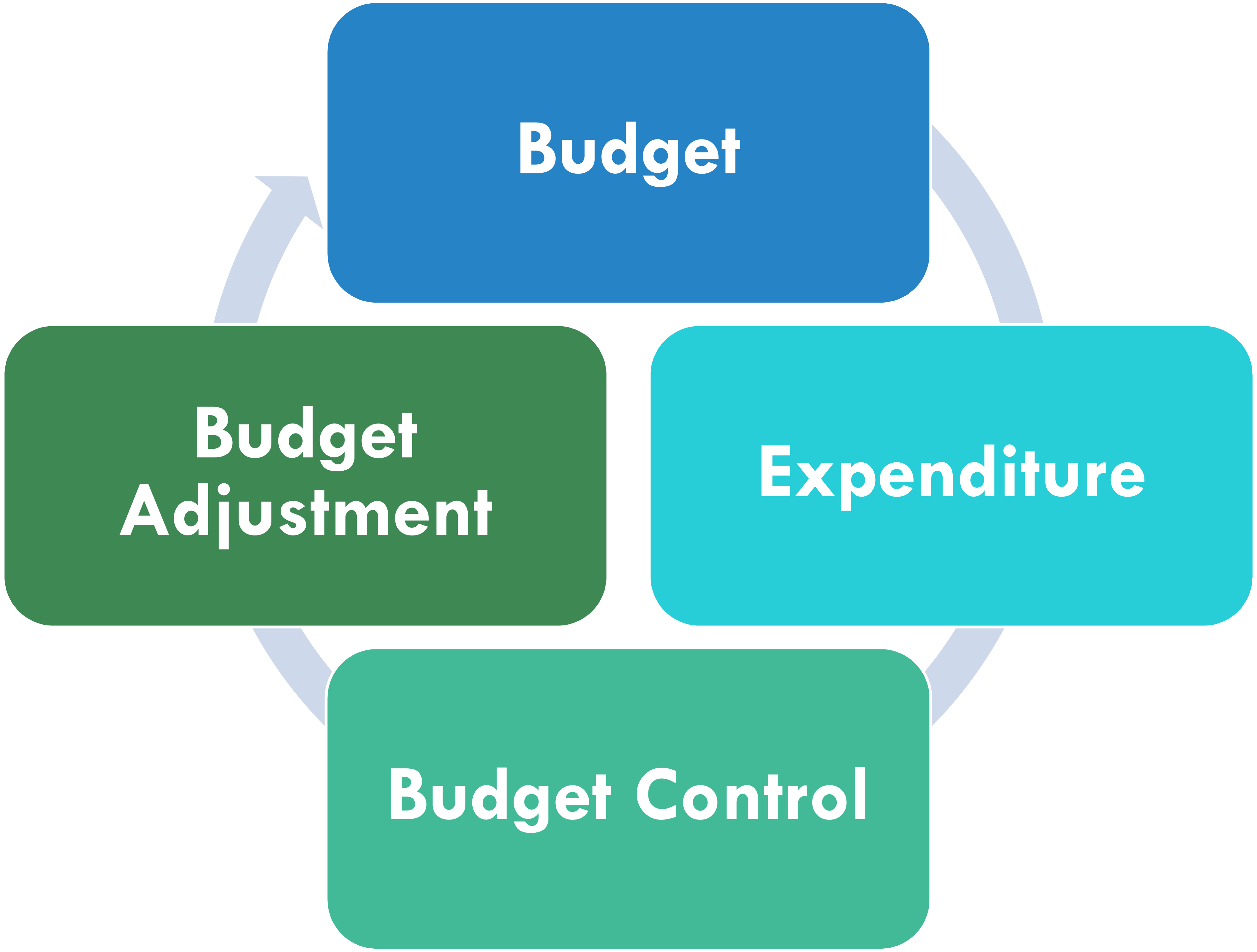

Common Tabs of All Modules

የበጀት መዋቅር

የሂሳብ መዋቅር

ሪፖርቶች

❖ማንኛውም ተጠቃሚ ወደ ስርዓቱ ዝርዝር ይዘት ከመሻጋገሩ በፊት **የበጀት ዓመት** ከዋና ገጽታው ግራ ጠርዝ መምረጥ ይኖርበታል/ባታል።

❖በዋናው ገጽታ በስተግራ **የበጀት መዋቅር ፣ የሂሳብ መዋቅር እና ሪፖርቶች** ተብለው የተከፋፈል አካች ይገኛል። ከነስቱ አካች በአንድ ጊዜ መጎከት የሚቻለው አንዳቸውን ብቻ ነው። ከአንዱ አካል ወደሌኛው ለመገጋገር አርዕስታቸውን መጫን ይቻላል።

የበጀት መዋቅር

የበጀት መዋቅሩ **የአይቤክስ ዋና ክፍል** ነው።

መዋቅሩ **የአንድን ክልል የበጀት አደረጃጀት ተከት** በስሩ የተጠቃለሉትን የበጀት ተቋማት መሰረት በማድረግ የሚደረደር ነው።

ነገር ግን ሁሉም የበጀት ተቋማት የሂሳብ እንቅስቃሴዎቻቸውን **በቀጥታ ስለማይመዘግቡ** ከመካከላቸው ሂሳብ አቅራቢ የበጀት ተቋማት ይገኛል።

እነዚህ የበጀት ተቋማት የበጀት መዋቅሩ ውስጥ ደመቅ ፣ ጥቁር ወይም (**Bold**) ይለያል።

አንድ የሂሳብ አቅራቢ የበጀት ተቋምን ለማግኘት የበጀት መዋቅሩ መተንተን አለበት።

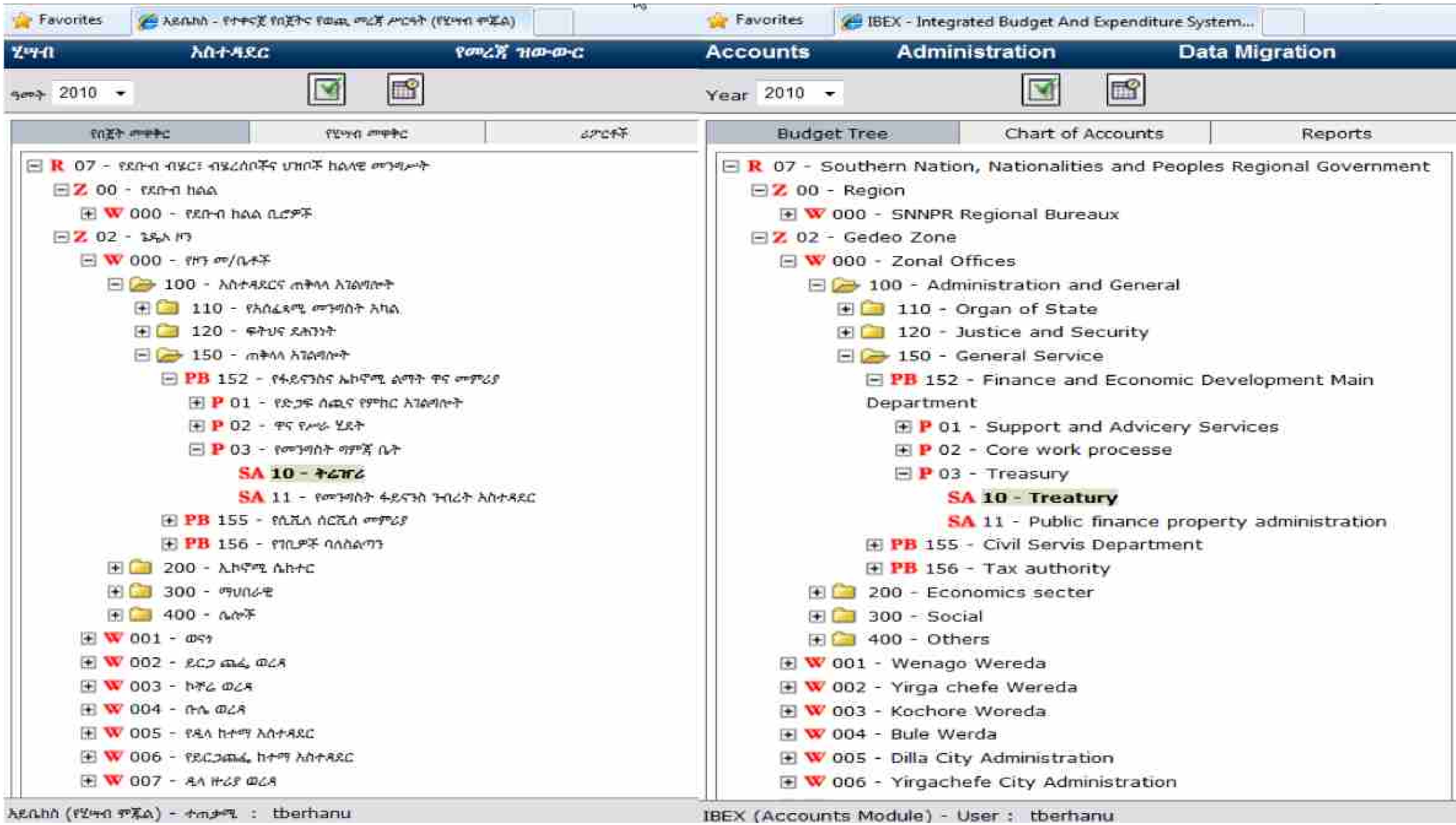

Favorites
IBEX - Integrated Budget And Expenditure System...
Accounts
Administration
Data Migration
Year 2010
Budget Tree
Chart of Accounts
Reports
R 07 - Southern Nation, Nationalities and Peoples Regional Government
Z 00 - Region
W 000 - SNNPR Regional Bureaux
Z 02 - Gedeo Zone
W 000 - Zonal Offices
100 - Administration and General
110 - Organ of State
120 - Justice and Security
150 - General Service
PB 152 - Finance and Economic Development Main Department
P 01 - Support and Advicery Services
P 02 - Core work processe
P 03 - Treasury
SA 10 - Treatury
SA 11 - Public finance property administration
PB 155 - Civil Servis Department
PB 156 - Tax authority
200 - Economics secter
300 - Social
400 - Others
W 001 - Wenago Wereda
W 002 - Yirga chefe Wereda
W 003 - Kochore Woreda
W 004 - Bule Werda
W 005 - Dilla City Administration
W 006 - Yirgachefe City Administration
IBEX (Accounts Module) - User : tberhanu

መለያ ምስልና ኮድ	የሰንሰለቱ ደረጃ ስም	የሰንሰለቱ ደረጃ መገለጫ
15 ⊞ R	**ክልል**	ክልል የበጀት መዋቅር ከፍተኛ ደረጃ ነው:: የበጀት መዋቅር በክልል ጠቋሚ ሲጀምር በሁለት ወጥ ቁጥር ይለያል:: በዚህ የሰንሰት ደረጃ ላይ የሚገኘው ክልል የበጀት ተቋም ኮድ '15' ይሆናል ማለት ነው::
00 ⊞ Z	**ዞን**	አንድ ዞን ሁልጊዜ አንድ ክልልን ይከተላል:: እንደ ክልልም በሁለት ወጥ ቁጥር ይለያል:: በዚህ የሰንሰለት ደረጃ ላይ የሚገኘው ዞን የበጀት ተቋም ኮድ '15/00' ይሆናል ማለት ነው::
000⊞ W	**ወረዳ**	አንድ ወረዳ ሁልጊዜ አንድ ዞንን ይከተላል:: አንድ ወረዳ የሚሰየመው የክልሉን የዞኑንና የወረዳውን የበጀት ተቋም ኮዶች በማጣመር ነው:: አንድ ወረዳ በሦስት ወጥ ቁጥር ይለያል:: በዚህ የሰንሰለት ደረጃ ላይ የሚገኘው ወረዳ '15/00/000' ይሆናል ማለት ነው::

መለያ ምስልና ኮድ	የሰንሰለቱ ደረጃ ስም	የሰንሰለቱ ደረጃ መገለጫ
100	ዘርፍ	የመንግስት መ/ቤቶችን በዘርፋቸው በመከፋፈል በሚከተሉት አራት ምድቦች ውስጥ ማጠቃለል ይቻላል:: አስተዳደርና ጠቅላላ አገልግት ኢኮኖሚ ማበራዊ ሌሎች አንድ ዘርፍ ሁለተኛውንና ሦስተኛውን ቁጥሮች ሁልጊዜ ዜሮ በሚያደርግ ሦስት ወጥ ቁጥር ይለያል:: ለምሳሌ ‘15/00/000/100’ የመንግስት ‘አስተዳደርና ጠቅላላ አገልግት’ ዘርፍን ይወክላል::
110	ንዑስ-ዘርፍ	የመንግስት ንዑስ-ዘርፎች የንዑስ-ዘርፍ ደረጃ ላይ ይገኛሉ:: በመንግስት ‘የአስተዳደርና ጠቅላላ አገልግት’ ዘርፍ ሥር ዓይነተኛ የንዑስ-ዘርፍ አመዳደብ እንደሚከተለው ነው:: የሚኒስትሮች ምክር ቤት ፍትህና ደህንነት መከላከያ ጠቅላላ አገልግት አንድ ንዑስ ዘርፍ በሦስት ወጥ ቁጥር ፲ይ ሦስተኛው ቁጥር ሁልጊዜ ዜሮ ይሆናል:: ለምሳሌ ‘በአስተዳደርና ጠቅላላ አገልግት’ ዘርፍ ስር የሚገኘው ‘የሚኒስትሮች ምክር ቤት’ ንዑስ-ዘርፍ በ ‘15/00/000/110’ ኮድ ይወከላል:: ‘15/00/000’ ንዑስ-ዘርፍ የሚገኝበትን የ፬ጣን ወሰን ሲጠቁም ‘110’ ንዑስ-ዘርፉን ይጠቁማል:: የዘርፉና የንዑሱ ኮዶች የመጀመሪያ ቁጥሮች አንድ ከሆኑ ንዑሱ ከዘርፉ ስር እንደሚጠቃለል ያመለክታል::

⊞ PB 111	የመንግስት መ/ቤት	አንድ የመንግስት መሥሪያ ቤት ዜሮ በማይገኝበት ሦስት ወጥ ቁጥር ይለያል:: ለምሳሌ ‘15/00/000/111’ የሚለው የበጀት ተቋም ኮድ ‘**የህዝብ ተወካዮች ምክር ቤት**’ የሚለውን የመንግስት መ/ቤት ይወክላል:: በመጀመሪያዎችም ሁለት ቁጥሮች በየትኛው ንዑስ-ዘርፍ ሥር እንደሚመደብ ማወቅ ይቻላል::
⊞ P 01	ኘሮግራም	በበጀት በዋቅር ላይ የሚገኙ **የሥራ ክፍች በኘሮግራም ደረጃ** ውስጥ ይመደ፤:: የኘሮግራም ደረጃ በሁለት ወጥ ቁጥር ይለያል:: በዚህ ደረጃ ላይ ለሚገኘው የበጀት ተቋም ኮድ ‘15/00/000/111/01’ ይሆናል ማለት ነው::
⊟ SA 01	የሥራ ክፍል	የሥራ ክፍች በበጀት ሰንሰለቱ ላይ ከኘሮግራም ሥር ይገኛሉ:: **የሥራ ክፍች የመደበኛ በጀት ድልድልን** እንዲይዙ ተደርገው የተደራጁ ናቸው:: አንድ የሥራ ክፍል በሁለት ወጥ ቁጥር ይለያል:: በዚህ ደረጃ ላይ የሚገኘው የበጀት ተቋም ኮድ ‘15/00/000/111/01/01’ ይሆናል ማለት ነው::

⊟ SP 00	ንዑስ-ኘሮግራም	ንዑስ-ኘሮግራሞች በበጀት መዋቅር ላይ ከሥራ ክፍል ሥር ይገኛሉ:: ንዑስ-ኘሮግራሞች **ኘሮጀክቶችን ለማደራጀት ይጠቅማሉ**። አንድ ንዑስ-ኘሮግራም በሁለት ወጥ ቁጥር ይለያል። በዚህ ደረጃ ላይ የሚገኘው የበጀት ተቋም ኮድ '15/00/000/111/01/01/00' ይሆናል ማለት ነው።
001 P	ኘሮጀክት	ኘሮጀክቶች **የካፒታል በጀት ድልድልን** እንዲይዙ ተደርገው የተደራጁ ናቸው። አንድ ኘሮጀክት በሦስት ወጥ ቁጥር ይለያል። በዚህ ደረጃ ላይ የሚገኘው የበጀት ተቋም ኮድ '15/00/000/111/01/01/00/001' ይሆናል ማለት ነው። ኘሮጀክቶች የበጀት መዋቅር የመጨረሻ ደረጃ ላይ ይገኛሉ።

Chart of Account
የሂሳብ መዋቅር

Account Codes

- 1000-Domestic Revenue
- 2000- External Assistances
- 3000-External Loan
- 4000-4099 Transfers
- 4100-4999 Assets
- 5000-5599 Payables
- 6000-6999 Items of Expenditures

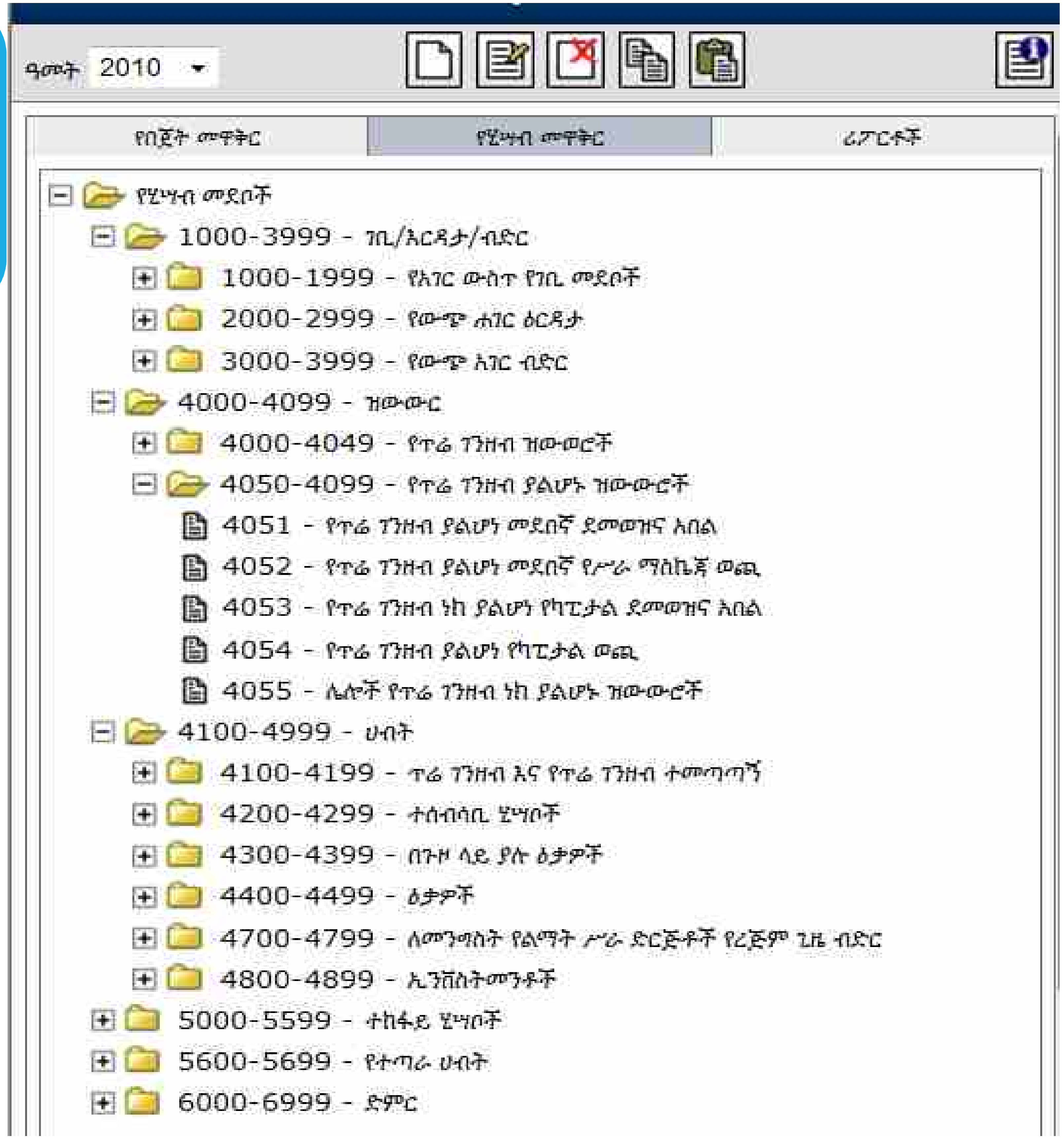

የሪፖርት መዋቅር

የሪፖርት መዋቅር በስርዓቱ ውስጥ ሊሰናዱ የሚችሉትን ሪፖርቶች በየዘርፋቸው ለማደራጀት ይጠቅማል።

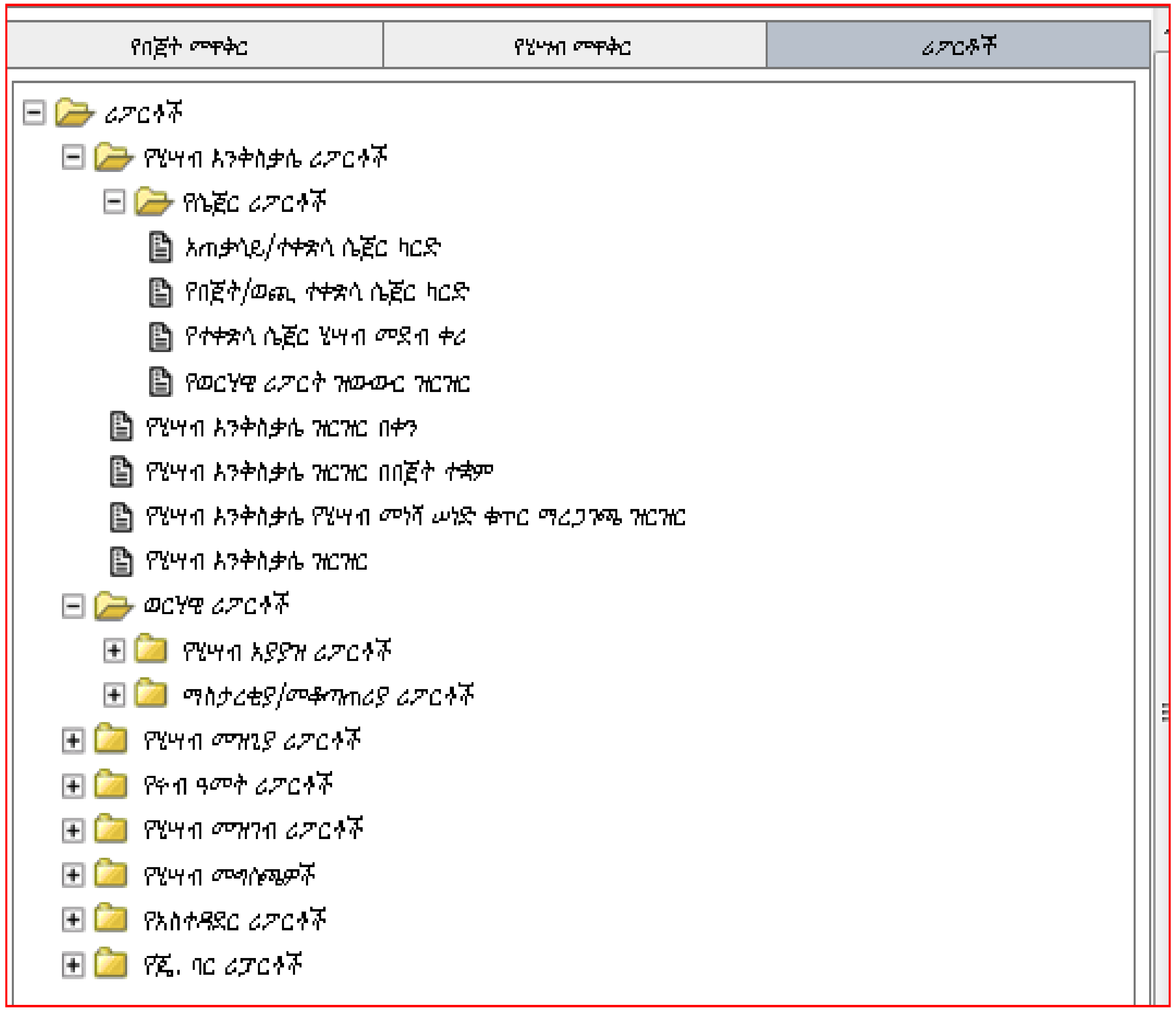

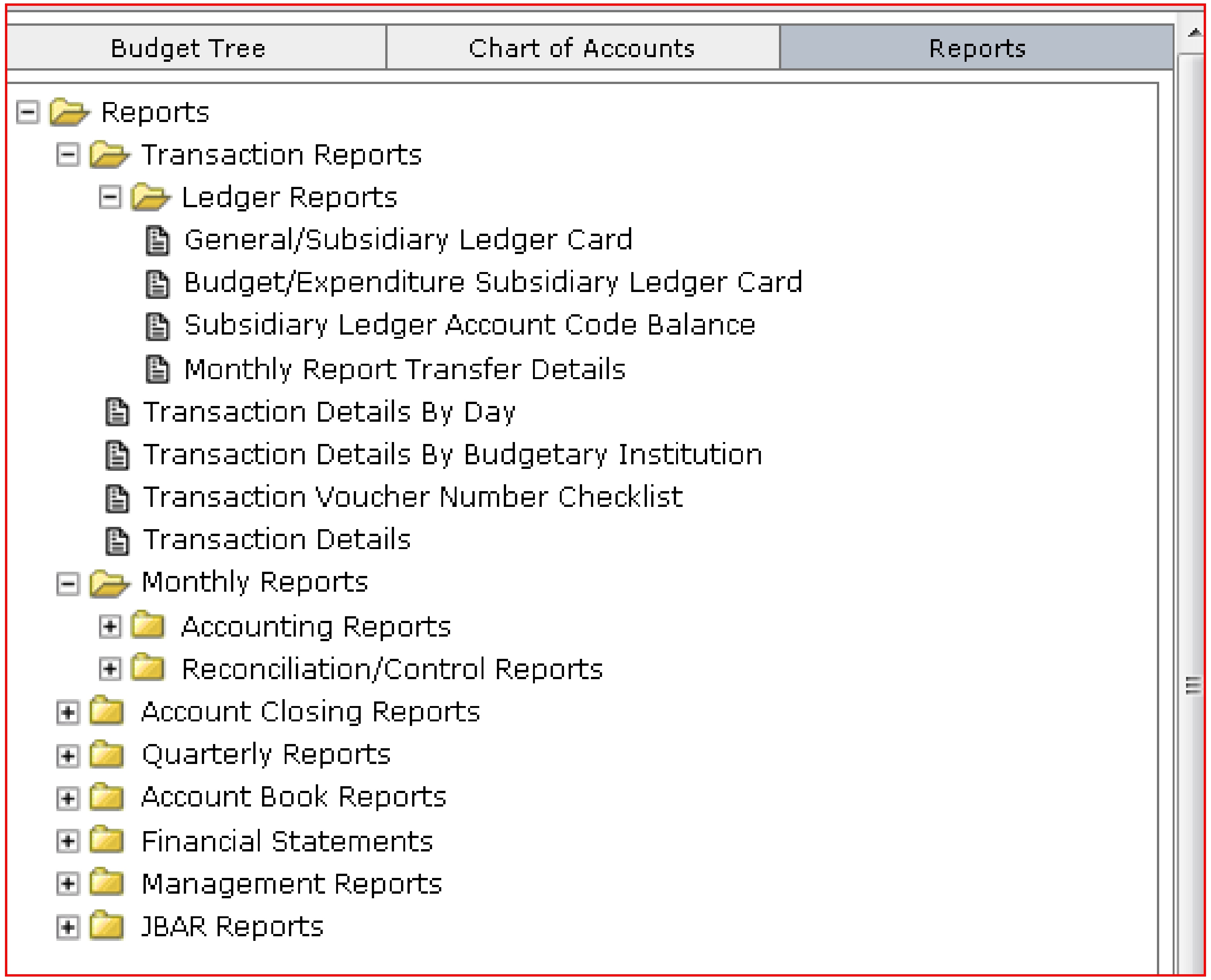

Language

- **English:** Displays contents of the application in English.
- **Amharic:** Displays contents of the application in Amharic.
- **Tigrigna:** Displays contents of the application in Tigrigna.
- **Oromiffa:** Displays contents of the application in Oromiffa.

NB : This only if the required Language is set.

Help

- User manual
- Report manual
- Frequently asked questions
- About IBEX

Overview of IBEX Modules

- Administration
- Budget
- Expenditure
- Budget Control
- Budget Adjustment

1. Administration

Adding/ Editing/ deleting Regions/ክልሎችን መፍጠር/ማስተካከል/መሰረዝ

Managing user Accounts

- Adding a user አዲስ ተጠቃሚ ወደ ስርአቱ ማስገባት
- Creating a new user by copying an existing user/ነባሩን ተጠቃሚ ኮፒ በማድረግ አዲስ ተጠቃሚ ወደ ስርአቱ ማስገባት
- Adding/ Removing a role to/from a user/ለተጠቃሚቆች የሚፈቀድላቸውን የስራ ድርሻ መፍጠር/መከልከል

Managing Role Attributes/user/ለተጠቃሚቆች የሚፈቀድላቸውን የስራ ድርሻ መፍጠር/መከልከል

- Adding/ Removing users to/from a role

2. The Budget Module የበጀት ሞጁል

ከመደበኛ አገልግሎቶቹ መካከልም

- ❑ የበጀት ሞጁል የበጀት ተቋሞችን ዓመታዊ በጀት ለማዘጋጀት
- ❑ የአንድ ክልልን የበጀት መረጃ አጠቃሎ ለማቅረብና
- ❑ የበጀት ዝግጅት ደረጃዎችን ለማስተዳደር
- ❑ የክልሉን የበጀት መዋቅር ማስተዳደር፣
- ❑ የመደበኛና የካፒታል በጀቶች መረጃን መመዝገብ፣
- ❑ የበጀት ጣሪያዎችንና የእርዳታና የብድር መረጃን መመዝገብ እና
- ❑ ለበጀት ዝግጅተና ለአስተዳደር ሥራ የሚያገለግሉ በርካታ ሪፖርቶችን ማቅረብ

Its main functions include

- ❑ Creating New Year
- ❑ managing the budget structures,
- ❑ recording recurrent and capital budget data,
- ❑ recording budget ceilings and commitments and
- ❑ Producing numerous reports for budget preparation and management.

3. The Accounts Module:

The Accounts Module manages the tracking of revenues and expenditures for budgetary institutions.

The Accounts Module Main Functions:

User and Administrator Functions

Create, edit, delete Bank Accounts

Create, edit, delete Subsidiary Codes

Managing Financial Transactions and Monthly Reports

Register, edit, delete and post transactions

Register manually compiled Monthly reports

Generating Reports

Hard copy (Human readable)–From Reports

✓ **የሂሳብ ሞጁል ዋና አገልግት የበጀት ተቋሞችን ገቢና ወጪ መቆጣጠር ነው።**

የሂሣብ ሞጁል 'መደበኛ' ወይም 'አስተዳደራዊ' ተብለው ሊከፋፈሉ የሚችሉ የተለያዩ ሥራዎችን ይሰራል።

ዋና አገልግት

መደበኛ ሥራዎች

- ሂሣብ እንቅስቃሴዎችን መመዝገብ
- ሂሣብ እንቅስቃሴዎችን ማወራረስ
- ርሃዊ የሂሣብ ሪፖርቶችን ማስተዳደር

አስተዳደራዊ ሥራዎች

- የባንክ ሂሣብን ማስተዳደር
- የፋይናንስ ምንጭን ማስተዳደር
- የተቀጽላ ኮዶችን ማስተዳደር
- በተጨማሪም ለማጠቃለያና ለአስተዳደር ስራ የሚያገለግል የተለያዩ ሪፖርቶችን ለማቅረብ ይረዳል።

✓ የሞጁል አወቃቀር በወረቀት ከሚመዘገቡት የአሰራር ቅደም ተከተሎች የሚመሳሰል ነው።

4. የበጀት ማስተካከያ/Budget Adjustment

The Budget Adjustment Module enables the recording of budget transfers and budget supplements and the subsequent production of the adjusted budget.

Budget transfer affects both the source and the recipient BI's. Budget is deducted from the source BI and added to the recipient BI.

Budget supplement, in contrast, affects only one BI since budget figures are added to the BI that is being supplemented.

- Managing budget transfers
- Managing budget supplements
- Generating reports

የበጀት ዝውውር በሁለት የበጀት ተቋሞች መካከል የሚደረግ የበጀት ልውውጥ ነው። ይህ ዝውውር በአንድ የበጀት ተቋም ሥር በሚገኙ ሁለት የሂሣብ መደቦች መካከልም ሊፈፀም ይችላል።

- የበጀት ማስተካከያ ሞጁል በበጀት አፈፃፀም ወቅት ሊያስፈልጉ የሚችሉ ለውጦችን ለማስተዳደር ይረዳል።
- ሞጁሉ ለውጦችን ለመቆጣጠር የበጀት ዝውውሮችንና የበጀት ጭማሪዎችን መዝግቦ የተስተካከለውን የበጀት መረጃ ያቀርባል።
- የበጀት ዝውውሮች መነሻውንና መድረሻውን የበጀት ተቋሞች ይመለከታሉ። በዝውውሮ ጊዜ የዝውውር በጀቱ መጠን ከመነሻው ተቋም ተቀንሶ መድረሻው ተቋም ውስጥ ይጨመራል።
- የበጀት ጭማሪ ግን ጭማሪውን የሚያገኘው የበጀት ተቋምን ብቻ ይመለከታል።

5. የበጀት መቆጣጠሪያ ሞጁል/Budget Control

የበጀት መቆጣጠሪያ ሞጁል የፀደቀውን በጀት መሠረት በማድረግ ወጪዎችን ለማስተዳደር ያገለግላል። ሞጁሉ ይህን ቁጥጥር ለማድረግ የበጀት ተቋሞችን ግዴታ የተገባባቸው ሂሣቦችን እና ተጠይቆ የመጣ በጀትን ይመዘግባል።

የበጀት መቆጣጠሪያ ሞጁል ከፀደቀው በጀት ምን ያህሉ ጥቅም ላይ እንደዋለ እና ምን ያህል ግዴታ ሲገባ እንደሚቻል ለመቆጣጠር የበጀት ተቋሞችን ወጪዎች ያስተዳድራል።

- ግዴታ የተገባባቸው ሂሣቦችን ማስተዳደር
- የሪፖርቶች አቀራረብ
- ተጠይቆ የመጣ በጀትን ማስተዳደር

The Budget Control Module is used to control spending according to the approved budget. It specifically allows for the recording of commitments made and payments received against or towards a particular budgetary institution.

- Managing commitments
- Managing payments received
- Generating reports

Thank you